

Cal Rabeia

Balsareny

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector nordest del terme municipal
Emplaçament	Carretera de servei lateral a l'Eix del Llobregat (C-1411z), al km. 48,1 pista asfaltada direcció NE uns 1.000 m.
Alçada:	312
Coordenades:	
Latitud:	41.87711
Longitud:	1.88694
UTM Est (X):	407641
UTM Nord (Y):	4636731

Classificació

Número de fitxa	08018 - 243
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XIX-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Pla General d'Ordenació Urbana del Municipi de Balsareny (PGOU). Article 133 (protecció de masies). Núm. 57: La Rabeia.
Data aprovació:	dc., 27/11/1991 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	7868501DG0376N0001IG
Fitxes associades:	
<u>Masoveria de la Rabeia</u>	
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana

Descripció

Casa de pagès construïda a la dècada de 1870 pels propietaris de l'antic mas Rabeia (avui anomenat la Masoveria), emplaçada vora la fàbrica de la Rabeia. Consta d'un cos residencial de planta rectangular (de planta baixa més un pis i golfes, amb un petit cos en forma de terrassa a la part posterior) i també d'una construcció al lateral de llevant que correspon a part d'una antiga casa (ca la Gaiana) que s'havia bastit sobre un cobert de vaques. És la part pintada de marró, actualment habilitada com a pati.

La façana principal de la casa de cal Rabeia, encarada vers migdia cap a la placeta on hi ha l'entrada al recinte de la fàbrica, s'ordena en base a tres eixos d'obertures, amb balcons al primer pis (el central més ample) i un balcó també al nivell de les golfes. El portal, rematat amb arc escarser, queda situat a l'eix de l'esquerra. Els paraments són arrebossats i pintats de color crema, amb un sòcol en forma d'aplacat de pedra. A la part del darrera hi havia unes tines que posteriorment van ser transformades en una part més de l'habitatge, de manera que tota la construcció va quedar allargada de manera uniforme.

Observacions:

Informació oral facilitada pels propietaris.

Història

Els Rabeya procedeixen del mas actualment conegut com la Masoveria de la Rabeia, situat a l'altre costat del riu. L'any 1868 l'aleshores propietari, Jaume Rabeya Casaldàliga, va acordar unes escriptures amb els germans Pere i Jaume Soldevila, de Sallent, que tenien la intenció de construir una fàbrica de filats en terrenys de l'heretat del mas. En aquest document s'estableixen les condicions entre Rabeya i els industrials Soldevila. Com a curiositat, en Rabeya es reservava el dret a buidar les comunes de la fàbrica cada mes. La compra dels terrenys es va fer efectiva l'any 1872 pel preu de 5.250 pessetes. La fàbrica va començar a funcionar l'any 1880 i es va conèixer amb el nom de la Rabeia.

Una mica abans, les guerres carlines van comportar diferents episodis cruents, amb extorsions i saqueigs, sobre aquesta masia. S'explica que en un assalt de nit els estadants del mas van haver d'escapar-se a quatre grapes entremig dels porcs que van deixar lliures. En una altra ocasió els carlins van estar a punt de calar foc a la masia, on els seus amos havien estat lligats de peus i mans. Sortosament, gràcies a un senyal visible que havien convingut de col·locar al castell van poder ser alliberats a temps per les tropes de l'exèrcit liberal. Com a conseqüència de tots aquests enurts una mica després de 1875 els propietaris van deixar de residir al mas, que es trobava en un indret isolat, i construïren una nova casa en un emplaçament més ben comunicat, al costat de la fàbrica i prop d'una palanca per on es podia travessar el riu. Des d'aleshores aquesta nova casa es coneix com cal Rabeia i l'antic mas passà a ser anomenat la Masoveria, ja que va quedar a mans de masovers. Fins els volts de la dècada de 1980 encara hi van viure masovers. Es diu que els constructors de cal Rabeia van copiar certs aspectes de cal Jep, una casa propera que s'havia construït entorn de 1875.

Jaume es casà amb Rosa Serra Lledó i el matrimoni va tenir dos fills. L'hereu fou Josep Rabeya Serra, que es casà amb Dolors Vila Mas, que va morir jove d'un accident. En segones núpcies Josep es casà amb

Mercè Bartomeus Badia, de ca l'Esquerrà. Aquest segon matrimoni va donar dotze fills. Al tombant de segle XX Josep va fer construir diverses cases al nucli del poble. Josep Rabeya Serra va ser alcalde de Balsareny durant els anys 1891-92. Va morir el 1917 i la propietat passà a Joan Rabeya Bartomeus, casat amb Teresa Satorra. No van tenir fills i la propietat va recaure en el seu germà Josep (Forasté, 1994: 65). Ja a finals del segle XX Jaume Rabeya Casellas fou alcalde de Balsareny (1983-2003 i 2007-2015), i també president del Consell Comarcal del Bages (1995-1999).

Bibliografia

CARRETÉ PARERA, Ramon (2010). *Noms de lloc, de casa i de persona de Balsareny*. Institut Cartogràfic de Catalunya, Barcelona, p. 142-143, 150.

FORASTÉ ROCA, Josep (1994). *Història de la Rabeia i de Sant Esteve*. Cercle Cultural de Balsareny, Ajuntament de Balsareny, p. 11-12, 19, 65-66.

SERRA SALA, Joan. M. (1988). "Balsareny", *Història del Bages*, vol. 1. Parcir Edicions Selectes, Manresa, p. 140.

SERRA SALA, Joan M.; CARRETÉ PARERA, Ramon (2005). *Balsareny, ahir i avui*. Ajuntament de Balsareny, p. 135.

